

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til militær retsplejelov.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 4) findes i tidenden sp. 599, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1315).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling satte til forhandling under ét.

Falk Hansen: Forslagene til ny militær straffelov og retsplejelov har efter første behandling i efteråret været drøftet indgående i retsudvalget. Som det fremgår af udvalgets betænkning, er der nu stillet diverse ændringsforslag såvel af ministeren som af flere af partierne.

Det er tidligere sagt, at socialdemokratiet har den opfattelse, at fredstidsforholdene i forsvaret og i det øvrige samfund bør ligne hinanden så meget som muligt, således at de særregler, som gælder for forsvarets personel, må være klart begrundet i de opgaver, som forsvaret skal løse. Dette princip må også gælde for den militære straffe- og retsplejeordning, og netop på dette område er der efter socialdemokratiets opfattelse behov for særregler.

Socialistisk folkeparti mener som det eneste af partierne, at man bør ophæve de to særlove. Jeg finder, det er et urealistisk forslag, simpelt hen fordi man må se i øjnene, at de værnepligtige befinder sig i en ganske særegen situation i forholdet til forsvaret som arbejdsgiver. Straffe- og retsplejereglerne må da udformes under skyldig hensyntagen til denne realitet.

Mange har måske den opfattelse, at de militære særlove simpelt hen er skrevet af efter de tilsvarende borgerlige love med den eneste forskel, at straffe og andre sanktioner er skærpet i de militære love. Dette er langt-

fra tilfældet. De militære love indeholder simpelt hen det sæt af regler, som er påkrævet som følge af forsvarets særlige situation både i fredstid og krigstid. Man kan f. eks. nævne en regel som § 21 i forslaget til militær straffelov. I medfør af denne bestemmelse kan den, der ved forskelsbehandling eller unødigt besværliggørelse af tjenesten forfølger en undergiven, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 måneder. Baggrunden for en regel af dette indhold findes ikke andre steder end i forsvaret, hvor den til gengæld er både rimelig og velmotiveret.

De af forsvarsministeren fremsatte ændringsforslag til militær straffelov er i det væsentlige af redaktionel art, idet der bl. a. er tilstræbt en tydeliggørelse af bestemmelserne og et bedre samspil mellem de enkelte paragraffer. Disse mindre ændringsforslag, som jeg ikke vil komme ind på i enkeltheder, er tiltrådt af samtlige partier bortset fra socialistisk folkeparti.

Herudover har det radikale venstre imidlertid stillet forslag om ophævelse af lovforslagets § 36, der indeholder en bestemmelse om, at den, der i krigstid inden for det militære forsvar foretager handlinger, som er egnet til dér at fremkalde modløshed, kan straffes med fængsel indtil 4 år.

Det er forståeligt, at man umiddelbart opfatter en sådan bestemmelse som stridende mod almindeligt anerkendte principper for ytringsfriheden. Man må imidlertid huske på, at der er tale om en regel, der kun vil kunne anvendes i en helt usædvanlig situation og selv da alene over for forsvarets personel. I krigstilfælde vil det f. eks. være en belastning for forsvaret, såfremt sande og usande rygter om fjendens formodede styrke kan cirkulere frit fra værnepligtig til værnepligtig. I en sådan situation vil der formodentlig altid versere en masse rygter, og det er selvfølgelig ikke meningen med bestemmelsen, at den soldat, der hører et sådant rygte, skal straffes, fordi han fortæller det til sin sidemand. Men det er på den anden side en erfaring, bl. a. fra den anden verdenskrig, at den såkaldte psykologiske krigsførelse ikke er den mindst effektive, og man håber i nogen grad at kunne bremse virkningen af denne gennem en bestemmelse som den angivne. Det er da helt klart, at en så bredt formuleret regel skal anvendes med varsomhed, men det er min opfattelse, at